

Píše Lucie Merhautová

(E*forum, 30. 05. 2024)

„Schnitzlerovi jde v podstatě o dvojí věc, emancipaci Židů a žen“ – toto konstatování **Auguste Hauschnerové** v recenzi románu *Der Weg ins Freie (Cesta do šíra)* vystihuje jádro literárních snah spisovatelky samotné a také rámec konference pořádané na univerzitě v Augsburgu 9. až 11. dubna 2024 u příležitosti 100. výročí úmrtí této německy píšící autorky narozené roku 1850 v zámožné pražské židovské rodině Salomona Sobotky. Pořadatelky, Bettina Bannasch z augsburské germanistiky a Markéta Balcarová z germanistiky plzeňské, tak v roce, kdy snad neuplyne den bez nějaké připomínky stého výročí úmrtí pražského rodáka Franze Kafky, upozornily na autorku, o níž víme, zejména v českém prostředí, velmi málo. Podařilo se jim uspořádat přínosné vědecké setkání, které bylo orientované především k diskusi, zpestření a doplnění představovalo čtení z děl Hauschnerové v místním městském divadle.

Jednotlivé příspěvky se zaměřovaly na možnosti emancipace na řadě rovin – počínaje sociokulturním prostředím pražských židovských podnikatelských rodin a začlenění Hauschnerové do dobových literárních a společenských vazeb a sítí přes znázornění společenských rolí, sociálních, politických a feministických témat v literárních textech (vedle kratších próz mj. v románech *Zwischen den Zeiten* /1906/, *Familie Lowositz* /1908/, *Rudolf und Camilla* /1910/, *Der Tod des Löwen* /1916/, *Die Siedlung* /1919/, *Der Versöhnungstag* /1919/, *Die Heilung* /1922/), dále na otázky ženského psaní, narativních postupů a literárních motivů (fantastično aj.), recepčních horizontů, literární kritiky. V konfrontaci různých kulturněhistorických a literárněvědných metodologických přístupů byly diskutovány a objeovány možnosti četby děl i jejich kontextů; mnohé výchozí teze jednotlivých referátů se v průběhu konference prohlubovaly či revidovaly, konkrétně je představí plánovaný sborník. Poměrně rozsáhlé prozaické a publicistické dílo Hauschnerové se ukázalo jako mnohem zajímavější, než poskytuje obraz jakési „pramáti“ ražený zpětně Maxem Brodem v knize *Pražský kruh*, tedy určité předchůdkyně generace německojazyčných autorů z Prahy vstupujících do literatury kolem roku 1910. Do této role se však Hauschnerová sama nijak nestylizovala a její tvorba byla k produkci Brodovy generace z velké části paralelní. Ukazuje se spíše jako žena, která ve svých uměleckých, kritických a publicistických textech reflektovala proměny politické, společenské i literární. Žena, která kladla důraz na emancipační sílu vzdělání a zastávala poměrně významnou pozici v berlínském literárním životě, což odráží jak její korespondence, tak její spolupráce s nejrůznějšími berlínskými periodiky a její různorodá prezence v německojazyčném tisku pražském, případně vídeňském. Zdá se, že však zaujímala postoje, které ať již na přelomu století, nebo v průběhu první světové války nepatřily do dobového literárního

mainstreamu či hlavních modernistických proudů. Možná i proto zůstávala a zůstává ve stínu jiných, mladších autorek a autorů.

Závěrečný příspěvek Heike Breitenbachové se týkal plánu vydávání kompletních sebraných spisů Hauschnerové, diskutována byla i možnost hybridní edice, tedy kombinace tištěného čtenářského a vědeckého digitálního vydání (včetně korespondence). Ve světle stavu poznání, kdy zatím schází podrobný archivní průzkum stejně jako bibliografie autorčiných prací a tedy i představa o celkovém rozsahu literárního i publicistického díla z velké části rozesetého v tisku stejně jako povědomí o rukopisných a tištěných variantách literárních textů, se tento plán jeví jako velmi ambiciózní, náročný editorsky, časově i finančně. Bez něj však budeme ve znalosti Hauschnerové stále tápat. Nemusíme znát její život do nejmenších možných nuancí, jako je tomu u Franze Kafky, jemuž bychom snad už někdy mohli přát trochu milosrdného příkrovu zapomnění. Bádání o Kafkovi tváří tvář rozsáhlému stavu poznání a kafkovskému průmyslu je nadmíru obtížné, bádání o Hauschnerové představuje pro literární vědu druhou neméně náročnou polohu, spojenou s akribií, mezioborově kladených otázek, ale i příslibem objevů. Českým čtenářům je její tvorba zatím zcela nepřístupná, jako první vhled by posloužil alespoň český překlad románu *Die Familie Lowositz* (1909) či komentovaný soubor jejích kratších próz.

www.ipsl.cz